

Arkivsak: 18/00416-2

Kompetansekrav til prestedtjenesten

Det var våren 2018 en avisdebatt vedrørende kravene som stilles til dem som vil bli prest gjennom de alternative veiene til prestedtjeneste. Underveis i debatten kom det frem flere synspunkter på at man er i overkant opptatt av kravet om cand. theol.-grad, som er normalordningen. Spørsmålet ble drøftet i Bispemøtet i mai 2018 (BM 27/18), der det ble understreket betydningen av at kirkens prester har solid teologisk fagkompetanse, samtidig som man burde undersøke om studie- og kvalifiseringsordningene er fleksible nok for mennesker i ulike livsfaser.

Denne debatten er del av en større diskusjon om kvalifikasjonskrav for prestedtjeneste. Her vil både kirkens kvalifikasjonskrav og lærestedenes studietilbud- og planer være vesentlige premiss, og i BM 27/18 heter det i vedtaket at «bispemøtet ser et behov for at kirke og academia nærmere drøfter rekrutteringen til det teologiske studium, og vil ta initiativ til regelmessige kontaktmøter med dette for øye».

Kirken har satt opp som kvalifikasjonskrav til prestedtjeneste fullført cand. theol.-grad, med praktisk-teologisk utdanning som del av eller i tillegg til denne graden. Det er ikke spesifisert hva innholdet i teologistudiet må være for å gi den kompetansen kirken trenger. Teologifaget og kirkevirkeligheten er i stadig utvikling, og det vil være viktig med en god dialog mellom kirke og academia slik at teologistudiet gjør nye prester godt forberedte til den tjenesten de skal inn i.

Forslag til vedtak

Bispemøtet vil arbeide videre med spørsmålet om kvalifikasjonskrav til prestedtjeneste i samråd med de teologiske lærestedene, og ber om at saken forberedes til ny behandling på bispemøtet i februar 2019 på bakgrunn av de innspill som fremkom i samtalen.

Saksorientering

Bakgrunn

Krav til kvalifikasjon til den skal tilsettes i prestedtjeneste i Den norske kirke er fastsatt i Forskrift om kvalifikasjonskrav §2b): har rett til å bruke tittelen candidata/candidatus theologiae, og c) innenfor eller utenfor denne graden har fullført praktisk-teologisk utdanning

ved, eller godkjent av, et norsk teologisk fakultet. I tillegg står det i §3 at personer med teologiske og kristendomsfaglige mastergrader, som av et de teologiske fakultetene vurderes å inneha kompetanse som tilsvarer cand. theol.-graden, også kan tilsettes som prest. Ut over dette er det lite som er spesifisert. Spørsmålet er om kvalifikasjonskravene bør si noe nærmere om hva slags kompetanse som kreves for å gå inn prestetjeneste i Dnk.

Forskriften omtaler også to alternative veier

1. Kravet om cand.theol.-grad kan etter § 5 fravikes til fordel for en minst femårig gradsutdanning på masternivå med relevans for prestetjenesten, samt minst 80 studiepoeng i teologiens hoveddisipliner.
2. Kravet om cand.theol.-grad kan etter § 6 fravikes til fordel for «særlige kvalifikasjoner», og ved et særlig kirkelig behov for vedkommendes tjeneste, etter søknad fra biskop.

Kravet om praktisk-teologisk utdanning gjelder uansett vei. Kandidater som kommer via de alternative veiene må godkjennes av evalueringsnemnda, som vurderer om vedkommendes kompetanse er tilstrekkelig. Nærmere retningslinjer for nemndas vurdering av innholdet i kandidatens kompetanse, er ikke nedfelt noe sted.

I dag er det tre utdanningsinstitusjoner som tilbyr fullt profesjonsstudium i teologi: MF, TF og VID. Studieprogrammene dekker de teologiske hoveddisiplinene GT, NT, kirkehistorie, systematisk teologi og praktisk teologi. I tillegg inneholder studieprogrammene 20 studiepoeng hver i språkfagene gresk og hebraisk, samt emner i religionsvitenskap, filosofi, pedagogikk og samfunnsfag, og ex.phil/ex fac. De praktisk teologiske fagene inkluderer tre praksisperioder, hvorav stiftspraksisen i løpet av det siste semesteret er i samarbeid med kirken gjennom VTP-programmet. Lærestedene «reklamerer» med en utdanning som kvalifiserer til prestetjeneste i Den norske kirke (og i andre kirkesamfunn). Det er lærestedene selv som definerer studiets oppbygning og innhold. Kirken knytter seg til graden cand. theol. som kvalifikasjonskrav, uten at kvalifikasjonsforskriften omtaler hverken studiets innhold, lengde eller organisering for øvrig.

Vårens debatt om de alternative veiene til prestetjeneste ble startet av et ønske om større grad av fleksibilitet fra kirkens side i kravene til «second career»-kandidater. Det synes allikevel å være bred konsensus om at hovedveien til prestetjeneste fortsatt skal være cand. theol.-graden eller tilsvarende, men det kan være grunn til en større debatt om teologistudiets innhold, omfang og oppbygning. Langt på vei er det opp til lærestedene selv å definere studiets innhold på bakgrunn av egen forståelse av prestetjenestens egenart og aktuelle utfoldelse. Treffpunktene mellom kirke og academia med sikte på drøfting av kvalifikasjons- og kompetansekrav synes små og tilfeldige. Et tiltak i så henseende kan nettopp være å etablere en slik kontaktflate mer formelt. Den akademiske frihet skal ikke utfordres, men man bør diskutere om kirken i større grad kan være med på å påvirke studiets innhold. Kirken har et behov for kvalifiserte medarbeidere, og det er usikkert om dette uttrykkes klart nok i dag. Også lærestedene er interessert i at det er et samsvar mellom utdannede kandidater og behovet for kirkelige medarbeidere. Det vil være naturlig å tenke seg at Bispemøtet kan utføre en rolle på vegne av kirken overfor lærestedene, all den tid biskopene har som sitt særlige ansvar å se til kirkens lære og ordinere til prestetjeneste.

Det må også vurderes om kirkens kvalifikasjonskrav til prestetjeneste fortsatt skal uttrykkes ved simpelthen å referere til en bestemt grad (cant. theol.). En alternativ tilnærming kan være å uttrykke kompetansekrav mer spesifikt, samt gjøre kompetansekravene mindre tilknyttet ett bestemt studieløp. Dette vil kunne gi større fleksibilitet i tilfanget av kandidater. Det er for øvrig av interesse å få kartlagt nærmere hvilken type overgangsordninger mellom ulike studieløp som fakultetene selv har initiert og forvalter, samt hvor mange som gjør bruk av slike muligheter.

Dette er del av en større sak som handler om rekruttering til kirkelig tjeneste generelt, og prestetjenesten spesielt. Søkertallene til profesjonsstudiet i teologi har vært forholdsvis gode de siste årene, men det er allikevel for få som utdannes i forhold til antall prester kirken vil ha behov for. Utdanningsinstitusjonene har imidlertid større kull på andre studier. Det kan være grunn til å vurdere om man har holdt for ensidig fast på cand. theol. som eneste vei, og

om man kan bruke andre studier i kristendom- og religionsfag inn i en grad som kan kvalifisere til prestedtjeneste. Her vil erfaringer fra evalueringsnemnda kunne bidra til å belyse hva slags kompetanse som er relevant inn i prestedtjenesten.